

Ilgstošā periodā veikto pārrobežu darījumu deklarēšana (2) (2/29/18)

Iepriekšējās nedēļas rakstā informējām par ilgstoši veiktiem iekšzemes darījumiem, kas deklarējami ne retāk kā reizi sešos mēnešos. Šajā rakstā apskatīsim darījuma brīdi pārrobežu darījumos, lai konstatētu korektu taksācijas periodu PVN aprēķināšanai un darījuma deklarēšanai, kā arī nodokļa rēķina izrakstīšanai un vajadzības gadījumā valūtas konvertēšanai.

Atbilstība direktīvas normām

Lai vienādotu PVN deklarēšanas nosacījumus starp dalībvalstīm, Latvijas PVN likums paredz īpašus nosacījumus preču piegāžu un pakalpojumu sniegšanas brīdim ilgstošā periodā veiktiem pārrobežu darījumiem atbilstoši Padomes direktīvai 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu.

Attiecībā uz preču piegādēm uz citu dalībvalsti PVN likuma 31. panta trešā un ceturtā daļa nosaka, ka ilgstošā periodā veikta preču piegāde ES teritorijā, kas pārsniedz vienu mēnesi, ir notikusi katram kalendāra mēneša beigās līdz brīdim, kad tā ir pilnībā pabeigta. Turpretī ilgstošā periodā veiktais preču iegādei ES teritorijā atsevišķus noteikumus PVN likums nav paredzējis un nosaka vien to, ka preču iegāde ES teritorijā ir notikusi, kad tā ir faktiski notikusi, taču ne vēlāk par preču saņemšanas brīdi. Jāatzīmē, ka atbilstoši direktīvas 68. pantam uzskata, ka preču iegāde ES teritorijā ir faktiski veikta tad, kad līdzīgu preču piegādi uzskata par faktiski veiktu dalībvalsts teritorijā. No tā secināms, ka viena kalendāra mēneša ierobežojums ir saistošs arī preču iegādēm ES teritorijā.

Darījums ir faktiski noticis tad, kad pircējam ir nodotas preces un visas īpašuma tiesības uz tām, ieskaitot visus ar tām saistītos riskus, atbilstoši līguma nosacījumiem, un preču saņemšanu apstiprina transporta pavaddokumenti. Tas nozīmē, ka piegādātājam līdz nākamā mēneša 15. datumam ir jāizraksta nodokļa rēķins par uz ES piegādātām precēm, savukārt PVN reģistrētam saņēmējam ir pienākums aprēķināt PVN (likuma 5. panta pirmās daļas 3. punkts).

Praksē biežāk sastopamie preču piegāžu pārrobežu darījumi, ko var veikt ilgstošā periodā, ir ar būvniecību saistītas preču piegādes.

Preču piegādēm uz trešajām valstīm normas par ilgstošā periodā veiktiem darījumiem nepiemēro, jo darījums ir noticis brīdī, kad faktiski veikta preču piegāde, ko apliecinā eksporta deklarācija (PVN likuma 31. panta pirmā daļa).

Atbilstoši 32. panta ceturtajai daļai, ja pārrobežu pakalpojumu sniedz pastāvīgi ilgstošā periodā, kas pārsniedz vienu gadu, un nodokli maksā pakalpojuma saņēmējs, un šajā laikposmā neizraksta nodokļa rēķinus un neveic maksājumus, tad darījums būs noticis katram kalendāra gada beigās līdz šī pakalpojuma pilnīgai pabeigšanai.

Iepriekšējā rakstā minējām piemēru ar uzņēmumu, kas Latvijā izsniedz ilgtermiņa aizdevumu ar noteiktu gada procentu summu, ko maksā kopā ar galīgo aizdevuma atmaksu. Ja šādu aizdevumu izsniedz citas dalībvalsts vai trešās valsts aizņēmējam un par procentu ieņēmumiem gada laikā nav izrakstīti nodokļa rēķini vai saņemti maksājumi, tad šos ieņēmumus aprēķina līdz taksācijas gada decembrim un norāda

neapliekamo darījumu vērtībā PVN deklarācijā par decembri.

Praksē bieži sastopami ilgstošā periodā sniegti pakalpojumi ir arī advokātu, mārketinga, konsultatīvie un citi tamlīdzīgi pakalpojumi, kurus var sniegt vairāku gadu garumā. Izņemot gadījumus, kad samaksa par šādiem pakalpojumiem ir nolīgta kā atlīdzība, kas maksājama tikai klientam labvēlīga rezultāta sasniegšanas gadījumā, arī šādos ilgstošā periodā sniegtos pakalpojumos ir jāievēro nosacījums par darījuma brīdi nodokļa rēķina izrakstīšanai un darījuma deklarēšanai. Tātad, sniedzot šādus pakalpojumus saņēmējiem dalībvalstīs un trešajās valstīs, nodokļa rēķins ir jāizraksta ne retāk kā katra gada decembrī.

Vēl viena pakalpojumu kategorija, kurai PVN likums (32. panta sestā daļa) paredz īpašu normu darījuma brīža noteikšanai, ir preču transporta pakalpojumi ES teritorijā (arī ar preču tranzītu vai eksportu saistītie). Šo pakalpojumu sniegšanas brīdis, kā arī nodokļa aprēķināšanas un darījuma deklarēšanas brīdis iestājas tad, kad krava ir nodota preču saņēmējam un tās pieņemšanu apstiprina transporta pavadzīme (CMR). Darījuma brīdi pamatos datums un preču saņēmēja paraksts uz pavaddokumenta.